



ASIA **Poliisiajoneuvojen katsastuksen laiminlyöminen**

KANTELU

Kantelija on oikeuskanslerille 10.9.2012 osoittamassaan kirjoituksessa kertonut, että Helsingin poliisilaitos on laiminlyönyt poliisiauton XXX-000 vuosikatsastuksen ja käyttänyt autoa katsastamattomana liikenteessä.

Kantelija on 13.9.2012 lähettämässään lisäkirjoituksessa kertonut epäilevänsä, että myös Etelä-Pohjanmaan poliisilaitos (nykyisin Pohjanmaan poliisilaitos) on syyllistynyt samankaltaiseen lainvastaisuuteen käyttämällä poliisiautoa YYY-000 katsastamattomana liikenteessä.

SELVITYS

Poliisihallitus on antanut lausunnon, johon on liitetty Helsingin poliisilaitoksen poliisipäällikön, poliisikomentaja A:n, ja ylikomisario B:n selvitykset sekä Etelä-Pohjanmaan poliisilaitoksen poliisipäällikön C:n, komisario D:n ja vanhemman konstaapelin E:n selvitykset.

RATKAISU

Arviointi

Helsingin poliisilaitos on myöntänyt, että sen poliisiauto XXX-000 on ollut katsastamattomana liikenteessä 16.6.2012 – 8.9.2012. Etelä-Pohjanmaan poliisilaitos on kertonut poliisiauton YYY-000 olleen katsastamattomana liikenteessä yksilöimättä ajanjaksoa.

Molemmat poliisilaitokset ovat ilmoittaneet lainvastaisen tilan aiheutuneen tuottamuksellisesti ja ilmoittaneet ryhtyneensä toimenpiteisiin vastaavien tapausten välttämiseksi vastaisuudessa.

Ajoneuvolain (1090/2002) 9 §:ssä säädetään vastuusta ajoneuvon kunnosta, rekisteröinnistä ja katsastuksesta.

Pykälän 1 momentin mukaan ajoneuvon omistaja tai hänen sijastaan rekisteriin ilmoitettu haltija sekä ajoneuvon kuljettaja ovat vastuussa siitä, että liikenteeseen käytettävä ajoneuvo on liikennekelpoinen ja, jos sitä edellytetään, rekisteröity ja asianmukaisesti katsastettu.

Pykälän 2 momentissa säädetään, että jos ajoneuvoa kuljettaa sen omistajan tai haltijan työntekijä, työnantajan on huolehdittava siitä, että ajoneuvo on liikennekelpoinen, kun se luovutetaan työntekijän kuljettavaksi, ja että ajoneuvo tarkastetaan ja huolletaan riittävän usein sen pitämiseksi liikennekelpoisessa kunnossa. Kuljettajan on viipymättä ilmoitettava työnantajalle ajoneuvon kunnossa havaitsemistaan puutteista, joita hän ei voi itse korjata.

Poliisilaitosten on katsottava olevan ajoneuvolain 9 §:n 2 momentissa tarkoitetun työnantajan asemassa niiden antaessa ajoneuvojaan poliisimiestensä käytettäviksi virkatehtävien suorittamista varten. Poliisilaitokset vastaavat siten siitä, että niiden ajoneuvokalusto on asianmukaisesti huollettu, rekisteröity ja katsastettu. Se, miten poliisilaitokset organisoivat mainittujen tehtävien hoitamisen on lähtökohtaisesti laitosten sisäinen asia, johon minulla ei ole laillisuusvalvonnallista perustetta lähemmin puuttua. Tämän yksittäisen kanteluasian tutkinnan yhteydessä saatujen tietojen ja selvitysten perusteella yleisellä tasolla kuitenkin totean, että poliisiajoneuvojen lain edellyttämään katsastukseen toimittamisen seuranta on paikoin järjestetty varsin alkeellisella tasolla (esim. ajopäiväkirjojen satunnainen tarkastaminen) tai sitä varten ei ole varsinaista järjestelmää lainkaan.

Kannanotto

Viranomaistoiminnan uskottavuuden sekä liikenneturvallisuuden ja poliisimiesten työsuojelun kannalta on ensiarvoisen tärkeitä, että poliisilaitokset huolehtivat ajoneuvokalustonsa asianmukaisesta liikennekelpoisuudesta ja katsastuksesta.

Poliisiajoneuvoihin saattaa muihin ajoneuvoihin verrattuna kohdistua keskimääräistä suurempia rasituksia, muun muassa suurten ajokilometrimäärien ja hälytysajojen usein edellyttämien suurten ajonopeuksien ja ajotavan vuoksi. Tätä taustaa vasten ajoneuvojen liikennekelpoisuudesta ja määräaikaikatsastuksista huolehtiminen saavat korostetun merkityksen. Asia on mielestäni huomionarvoinen ja vakava myös poliisiviranomaisten toiminnan lainmukaisuudelle asetettavien yleisten vaatimusten kannalta. Havaitessaan katsastamattoman ajoneuvon liikenteessä virkatehtäviä suorittava poliisi aina keskeyttää ajon ja määrää laiminlyönnin vakavuuden edellyttämän seuraamuksen. Siihen nähden ei voida mitenkään hyväksyä, että laissa säädettyjä valvonta- ja turvallisuustehtäviä suorittava viranomainen itse menettelee esimerkiksi ajoneuvojen katsastamisesta annettujen lain säännösten vastaisesti.

Toimenpiteitä

Kiinnitän Helsingin ja Pohjanmaan poliisilaitosten vakavaa huomiota siihen, että ne huolehtivat ajoneuvokalustonsa asianmukaisesta katsastuksesta säädettyjen määräaikaikojen mukaisesti.

Lisäksi saatan Poliisihallituksen harkittavaksi, olisiko aihetta selvittää, onko tässä päätöksessä käsiteltyjen tapausten lisäksi esiintynyt vastaavia tapauksia muissa poliisilaitoksissa ja olisiko asiaa koskeva oheistus ja siihen liittyvä valvonta mahdollisesti aihetta päivittää.

Pyydän Poliisihallitusta ilmoittamaan minulle 31.12.2014 mennessä, mihin toimenpiteisiin asia on mahdollisesti antanut aihetta.

Edellä kerrotussa tarkoituksessa lähetän jäljennökset päätöksestäni tiedoksi Poliisihallitukselle sekä Helsingin ja Pohjanmaan poliisilaitoksille.

Apulaisoikeuskanslerin sijainen

Risto Hiekkataipale

Vanhempi oikeuskanslerinsihteeri

Tom Smeds

OIKEUSKANSLERINVIRASTO

KÄYNTIOSOITE Snellmaninkatu 1 A, Helsinki
POSTIOSOITE PL 20, 00023 Valtioneuvosto

PUHELIN 0295 16001
TELEFAKSI 09 160 23975

E-MAIL etunimi.sukunimi@okv.fi
INTERNET www.okv.fi